

Jaarverslag 2023 Stichting Historisch Beetsterzwaag

Inleiding

Het jaar 2023 mocht bogen op hernieuwde energie na eerdere jaren met beperkingen door Corona. Nieuwe energie en daarmee ook inspiratie voor nieuwe activiteiten passend bij de doelstelling van de Stichting.

Rondleidingen en lezingen

Het aantal aangevraagde en gegeven rondleidingen bedroeg dit verslagjaar 21 met in totaal 196 deelnemers. In de zomer van 2023 kon ook het systeem van de zgn. 'instap-rondleiding' (rondleiding zonder aanmelding, op een vaste zaterdag van de maand om 14.00 uur) weer worden opgepakt. Op Open Monumentendag waren er speciale rondleidingen over het kerkhof en was er een digitale rondleiding te volgen door Huize Lyndenstein.

Er werden 11 lezingen georganiseerd, waarvan een aantal in het kader van de Moanne fan it Erfskip'', een activiteit van Sa!Media. Verder was er een samenwerking voor een serie van 3 lezingen (700 jr. Beetsterzwaag, de Adel, de Van Teijens Dynastie) door Sijanda Jelsma met Activiteitencentrum voor ouderen It Klaverblêd in Beetsterzwaag.

Eind 2022 vond de onthulling van de 'Jan Lomanleane' plaats. Naar aanleiding daarvan ontstond het idee om op de geboortedag van Jan Loman (28 februari) een lezing over straatnamen te organiseren. Jelle Terluin – amateur historicus uit Beetsterzwaag – bezorgde de bezoekers (plm. 120) een boeiende, informatieve middag. De lezingen zijn terug te vinden op de website van Historisch Beetsterzwaag www.historischbeetsterzwaag.nl/lezingen

Tentoonstellingen

In 2023 is er geen tentoonstelling georganiseerd. Wel zijn er enkele voorbereidende bijeenkomsten geweest voor een in 2024 te organiseren buitententoonstelling over kunstenaar Jan Loman. Deze tentoonstelling gaat georganiseerd worden in samenwerking met Cultbee en met Museum Opsterlân. Hiervoor is een projectplan ingediend bij de Van Teyensfundatie en bij de gemeente Opsterland met het verzoek om financiële ondersteuning.

Eerdere tentoonstellingen waren aanleiding tot een aantal vervolgprojecten:

n.a.v. de tentoonstelling 'Een Friese jonker in de Oriënt' (2018) werd op vraag van Vereniging Historie Weststellingwerf een lezing verzorgd in Wollega. Onze adellijke dorpsbewoner Tinco Lycklama à Nijeholt ligt daar begraven. De geschiedenis van Tinco is zeker een lezing waard.

n.a.v. de tentoonstelling 'Van Lydens Erfenis' (2021):

- Het schilderij Ypkjen en Rijnhard dat in Huize Lyndenstein hangt is in matige staat; de bescherming van de achterkant moet vervangen. Dit wordt uitgevoerd in 2024.

- Zilveren troffel (waarschijnlijk) eerstesteenlegging Huize Lyndenstein: Deze zal door de huidige eigenaar in bruikleen gegeven worden aan Museum Opsterlân. Hierbij is bemiddeld door een vrijwilliger van Historisch Beetsterzwaag.
- Terughalen dierenriembeelden naar Beetsterzwaag: Door samenwerking van Fries Museum, Revalidatie Friesland en gemeente Opsterland is in 2023 overeenstemming bereikt over de plek voor de beelden en over het onderhoud ervan. De volgende stap is het rondkrijgen van de fondsenwerving en plaatsing.
- Tijdens de voorbereiding van de expositie stuitte men op de zolder van Huize Lyndenstein op kisten met gegevens over de opgenomen kinderen. Dit was voor Gerda Vermeer en Jan Woudstra aanleiding voor een lezing en een boek: wie waren de kinderen, wat mankeerde ze, welke behandeling kregen ze, waar kwamen ze vandaan?

Op Open Monumentendag en in het kader van Moanne fan it Erfskip was hierover een lezing.

Publicaties en lezingen n.a.v. Van Lydens Erfenis zijn te vinden op de website van Historisch Beetsterzwaag www.historischbeetsterzwaag/lezingen o.a. Publicatie wetenschappelijk artikel door senior conservator Jenny Reynaerts over schilderijencollectie van het echtpaar Van Lynden- Van Pallandt. zie:

<https://bulletin.rijksmuseum.nl/article/view/18495>

N.a.v. de tentoonstelling Jeanne Bieruma Oosting terug in Beetsterzwaag (2022):

Er deed zich de mogelijkheid voor om via een veiling het schilderij Ruurd Huisje van JBO te bemachtigen. In onderling overleg is besloten dat dit een passende aanschaf zou zijn voor Museum Opsterlân in Gorredijk. Historisch Beetsterzwaag heeft een financiële bijdrage geleverd om deze aanschaf mogelijk te maken.

Archieven

Er is nogmaals bij de Gemeente Opsterland aangeklopt voor archiefruimte. In principe is de Gemeente bereid ons archiefruimte ter beschikking te stellen in de kelder van het Gemeentehuis.

Nadere details moeten nog worden afgestemd en afgesproken.

Gebouwen en materieel erfgoed

Gemeentelijke zaken: Omgevingswet en Omgevingsvisie Gemeente Opsterland.

Anticiperen op input voor Gemeentelijk monumentenbeleid. Hierover is overleg met Gemeente Opsterland gestart. Insteek voor Historisch Beetsterzwaag: duidelijk krijgen welke status iets heeft: Rijks Monument of potentieel Gemeentelijk Monument of geen status.

Het 'Lomanhuis' was ondanks acties niet te redden helaas; in juni 2023 werd de sloop ingezet.

Tolman-locatie: Stichting Historisch Beetsterzwaag, maakte bezwaar tegen het door de Gemeente ter inzage gelegde voorontwerp bestemmingsplan herinvulling Tolmanlocatie. Woningbouw akkoord, maar vanuit historisch perspectief en de structuur die er vanuit de historie is, vinden we de plannen niet goed.

Open Monumentendag (9 september)

Ook dit jaar werd de Open Monumentendag door Historisch Beetsterzwaag aangegrepen om de historie levend te houden. Het thema van 2023 was: Levend Erfgoed. De werkgroep zag kans dit zodanig uit te werken dat er gedurende de dag (verdeeld over tijdsblokken) een 20-tal personages uit de 20ste eeuw door het dorp liepen. Ze vertelden wie ze waren en waar ze hadden gewoond. Ook was het Armenhuis toegankelijk waar de bezoekers digitaal werden ontvangen door de 'vader' van het armenhuis en was een tafel gedekt met wat armen rond 1840 aten: gort, brood, een beetje groente met een lepel 'vol' vet. De combinatie met het Kunstweekend bleek wederom een goede greep.

Funerair Erfgoed

In Beetsterzwaag is een Commissie Funerair Erfgoed actief. Hierin werken vrijwilligers van de Kerkelijke Gemeente en Historisch Beetsterzwaag samen. Na inventarisatie is restauratie van het kerkhof bij de Dorpskerk het doel.

Er wordt gewerkt aan plannen voor de uitvoering (door wie, planning in tijd, begroting, aanvragen subsidies etc.). Ook moet er bepaald worden wie na de 'opknapbeurt' het reguliere onderhoud op zich neemt.

Daarnaast is er vanuit de Stichting Historisch Beetsterzwaag contact met de nabestaanden van een aantal graven op de begraafplaats van Oud Beets met als doel door onderhoud de graven in stand te houden.

Overige activiteiten in kort bestek

Een delegatie van het bestuur had in oktober overleg met een delegatie van het bestuur van Smelnes Erfskip ivm informatie-uitwisseling over hun systeem van archivering.

Deze uitwisseling werd gecombineerd met een bezoek van onze Commissie Funerair Erfgoed aan de Zuiderbegraafplaats van Drachten (i.a. Aafke Bekkema, Gemeente Opsterland).

Algemene structurele activiteiten

Samenwerking met extern en vooral plaatselijke organisaties heeft voortdurend de aandacht en is onze inzet. Te denken valt aan Cultbee, Tropische Kas, Revalidatie Friesland, Gemeente Opsterland, Plaatselijk Belang, Museum Opsterlân Gorredijk.

Uiteraard is er ook doorlopend aandacht voor Marketing & Communicatie. Zoals eigen website, digitale agenda's, persberichten en overleg met redacties, o.a. Sa!Media.

Mailboxen aanmelding@historischbeetsterzwaag.nl en info@historischbeetsterzwaag.nl worden door het secretariaat beheerd. Evt. vragen en binnengekomen berichten worden, al naar gelang de inhoud, doorgezet naar andere bestuursleden of vrijwilligers.

De Stichting Historisch Beetsterzwaag

De Stichting Historisch Beetsterzwaag is opgericht in december 2016 en voortgekomen uit de Werkgroep Historische Rondleidingen die bestond sinds 2003.

Binnen de Stichting zijn enthousiaste vrijwilligers actief, die zonder winstoogmerk Beetsterzwaag en Olterterp willen promoten. Bij het organiseren van activiteiten kunnen we als Stichting niet zonder vrijwilligers, o.a. voor het geven van rondleidingen en lezingen.

In het verslagjaar werd het beleidsplan aan een update onderworpen.

Aan de hand daarvan werd ook een activiteitenplan opgezet als leidraad voor de diverse activiteiten.

Het bestuur bestaat uit

- Nardus Huiskes, voorzitter
- Josien van den Berg, secretaris
- Heleen Verhage, penningmeester
- Sijanda Jelsma, lid

Naast het bestuur zijn er enkele werkgroepen, waaronder de werkgroep Rondleidingen, de werkgroep Open Monumentendag, de werkgroep Tentoonstellingen en is er participatie in de Commissie Funerair Erfgoed in Beetsterzwaag.